

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3199/2545

นายธานี เสงี่ยมวงศ์ ฌอญุทธยา

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1168, ป.พ.พ. มาตรา 1271, ป.รฎากร มาตรา 85/15, ป.พ.พ. มาตรา 1264, ป.พ.พ. มาตรา 1269

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยเป็นทั้งกรรมการและผู้ชำระบัญชีของบริษัทจำกัด จึงมีหน้าที่เอื้อเพื่อสอดส่องในการประกอบกิจการของบริษัทที่ตนเป็นกรรมการตาม ป.พ.พ. มาตรา 1168 และในฐานะที่เป็นผู้ชำระบัญชีตามมาตรา 1252 จำเลยจึงควรจะต้องทราบว่าบริษัทเป็นหนี้ค่าภาษีดังกล่าวแก่โจทก์ เนื่องจากการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีไม่ถูกต้อง และการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นการประเมินเอง หากจำต้องรอให้เจ้าพนักงานประเมินแจ้งการประเมินมาก่อนไม่ เพียงแต่หากผู้มีหน้าที่ชำระภาษียื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีไม่ถูกต้อง เจ้าพนักงานมีอำนาจออกหมายเรียกมาไต่สวนและแจ้งการประเมินได้ต่อไปเท่านั้น จำเลยจะอ้างว่าโจทก์มิได้แจ้งการประเมินให้จำเลยทราบ จึงไม่ทราบว่าหนี้ภาษีอากรหาได้ไม่ การชำระบัญชีจะต้องปฏิบัติตาม ป.พ.พ.มาตรา 1271 ที่ให้มอบบรรดาสมุดบัญชีและเอกสารทั้งหลายของบริษัทซึ่งได้ชำระบัญชีแก่นายทะเบียนเพื่อเก็บรักษาไว้ 10 ปี นับแต่วันถึงที่สุดแห่งการชำระบัญชี การที่จำเลยมิได้เก็บรักษาเอกสารดังกล่าวโดยอ้างว่าไม่มีผู้เก็บรักษาจึงฟังไม่ขึ้น เมื่อบริษัทจำกัดจดทะเบียนเลิกบริษัท จำเลยมิได้แจ้งการเลิกกิจการภายใน 15 วัน นับจากวันเลิกประกอบกิจการตาม ป.รฎากร มาตรา 85/15 แต่ไปแจ้งเลิกกิจการภายหลังจากนั้น 1 ปีเศษ และรีบจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีในเวลา 2 เดือนเศษต่อมา โดยบริษัทยังมีเงินสดเหลืออยู่อีกจำนวนหนึ่ง การที่จำเลยมิได้กักเงินที่ชำระหนี้ให้โจทก์แต่กลับแบ่งเงินดังกล่าวเฉลี่ยคืนแก่ผู้ถือหุ้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อ ป.พ.พ.มาตรา 1264 , 1269 การกระทำของจำเลยจึงเป็นการจงใจปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ชำระบัญชีโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ทำให้โจทก์เสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ เดิมโจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลภาษีอากรกลาง แต่ศาลฎีกาเห็นว่า คดีในส่วนของจำเลยไม่อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากรกลาง พิพากษาให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาของศาลภาษีอากรกลางตั้งแต่ชั้นรับฟ้องจนถึงชั้นมีคำพิพากษา จึงเป็นกรณีที่ศาลไม่รับคำฟ้องของโจทก์เกี่ยวกับจำเลยเพราะเหตุคดีไม่อยู่ในอำนาจศาล กรณีต้องด้วยมาตรา 193/17 วรรคสอง โจทก์มีสิทธิฟ้องคดีใหม่เพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องเพื่อให้ชำระหนี้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาดังกล่าวถึงที่สุด ปรากฏว่าคดีดังกล่าวถึงที่สุดวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2541 โจทก์ฟ้องคดีนี้วันที่ 9 เมษายน 2541 ไม่เกิน 60 วัน จึงไม่ขาดอายุความ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระค่าภาษีอากรจำนวน ๓๐๑,๒๖๒.๓๔ บาท เบี้ยปรับจำนวน ๔๘,๖๐๐.๑๖ บาท และเงินเพิ่มร้อยละ ๑.๕ ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของต้นเงินภาษีอากรจำนวน ๓๐๑,๒๖๒.๓๔ บาท คำนวณถึงวันฟ้องเป็นเงิน ๑๕๕,๗๗๕.๖๒ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๔๗,๑๘๘.๓๑ บาท และเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ ๑.๕ ต่อเดือน หรือเศษเดือนของต้นเงินภาษีอากรจำนวน ๓๐๑,๒๖๒.๓๔ บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การว่า

จำเลยไม่ได้ทำละเมิดหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ โดยขณะจดทะเบียนเลิกบริษัทไม่มีหนี้ค่าภาษีใดๆ ค้างอยู่ โจทก์ไม่เคยทักท้วงหรือโต้แย้งว่าจำเลยชำระค่าภาษีไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง เมื่อมีเงินคงเหลือจึงแบ่งเงินคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหมดตามหน้าที่ของผู้ชำระบัญชี โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม และคดีโจทก์ขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า คดีโจทก์ขาดอายุความ พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์เป็นเงินเท่ากับหนี้ค่าภาษีที่บริษัทบีพี ดีเวลลอปเม้นท์ กรุ๊ป จำกัด ไม่ชำระให้แก่โจทก์ แต่จำกัดวงเงินไม่เกิน ๑,๕๓๘,๙๐๕.๔๔ บาท ทั้งนี้ความรับผิดชอบจำเลยคำนวณถึงวันฟ้อง (วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๑) ต้องไม่เกิน ๖๔๗,๑๘๑.๓๑ บาท ตามที่โจทก์ขอ จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่จำเลยฎีกาว่า จำเลยไม่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ โดยอ้างว่า จำเลยจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีไปแล้ว การประเมินของเจ้าพนักงานเกิดขึ้นภายหลัง ขณะเสร็จการชำระบัญชี บริษัทบีพี ดีเวลลอปเม้นท์ กรุ๊ป จำกัด ไม่มีหนี้สินใด จำเลยจึงคืนเงินค่าหุ้นแก่ผู้ถือหุ้น ที่จำเลยมิได้คืนเงินไว้ชำระหนี้เพราะโจทก์มิได้แจ้งจำเลยให้ทราบว่าหนี้สิน จำเลยมิใช่นักธุรกิจจึงไม่ทราบว่าการเลิกเป็นผู้ประกอบภาษีมูลค่าเพิ่มต้องแจ้งต่อโจทก์ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันเลิกประกอบกิจการนั้น เห็นว่า เมื่อจำเลยเป็นผู้ชำระบัญชีของบริษัทบีพี ดีเวลลอปเม้นท์ กรุ๊ป จำกัด จำเลยจึงมีอำนาจและหน้าที่ในการเป็นผู้ชำระบัญชีตามที่กฎหมายบัญญัติ หน้าที่สำคัญที่ผู้ชำระบัญชีจะต้องดำเนินการก็คือการชำระสะสางการงานของบริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายสินทรัพย์ของบริษัทนั้น ตามมาตรา ๑๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่บริษัทบีพี ดีเวลลอปเม้นท์ กรุ๊ป จำกัด ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีไว้ไม่ถูกต้อง มีการขายสินค้าไปในราคาต่ำกว่าทุน แสดงยอดรายรับจากการขายขาดไป ทำให้การชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปี ๒๕๓๔ และปี ๒๕๓๕ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๕ กับภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม และมิถุนายน ๒๕๓๕ ไม่ถูกต้อง จำเลยเป็นทั้งกรรมการและผู้ชำระบัญชีของบริษัทดังกล่าว จึงมีหน้าที่เอื้อเพื่อสอดส่องในการประกอบกิจการของบริษัทที่ตนเป็นกรรมการตามมาตรา ๑๑๖๘ และในฐานะที่เป็นผู้ชำระบัญชีตามมาตรา ๑๒๕๒ จำเลยจึงควรจะต้องรู้ว่าบริษัทเป็นหนี้ค่าภาษีดังกล่าวแก่โจทก์ เนื่องจากยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีไม่ถูกต้อง จำเลยจะอ้างว่าโจทก์มิได้แจ้งการประเมินให้จำเลยก่อน จำเลยจึงไม่ทราบว่ามีหนี้ภาษีอากรหาได้ไม่ เนื่องจากการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มดังกล่าวเป็นการประเมินเอง หากจำต้องรอให้พนักงานประเมินแจ้งการประเมินมาก่อนไม่ เพียงแต่หากผู้มีหน้าที่ชำระภาษียื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีไม่ถูกต้อง เจ้าพนักงานย่อมมีอำนาจออกหมายเรียกมาไต่สวนและแจ้งการประเมินได้ต่อไปเท่านั้น อีกทั้งการชำระบัญชีจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๒๗๑ ที่บัญญัติให้มอบบรรดาสมุดและบัญชี และเอกสารทั้งหลายของบริษัทซึ่งได้ชำระบัญชีนั้นแก่นายทะเบียนเพื่อเก็บรักษาไว้ ๑๐ ปี นับแต่วันถึงที่สุดแห่งการชำระบัญชี การที่จำเลยมิได้เก็บรักษาบรรดาเอกสารดังกล่าวโดยอ้างว่าไม่มีผู้เก็บรักษาจึงฟังไม่ขึ้น อีกทั้งเมื่อบริษัทดังกล่าวจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วจำเลยมิได้แจ้งการเลิกกิจการภายใน ๑๕ วัน นับจากวันเลิกประกอบกิจการตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๘๕/๑๕ แต่ไปแจ้งเลิกกิจการภายหลังจากนั้น ๑ ปีเศษ และรีบจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีในเวลา ๒ เดือนเศษต่อมา โดยบริษัทยังมีเงินสดเหลืออยู่อีก ๑,๕๓๘,๙๐๕.๔๔ บาท แต่จำเลยมิได้คืนเงินที่จะชำระหนี้ให้โจทก์โดยกลับแบ่งเงินดังกล่าวเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้ถือหุ้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๖๔ และมาตรา ๑๒๖๙ ที่กำหนดให้ผู้ชำระบัญชีกัน

เงินส่วนที่บริษัทเป็นหนี้และแบ่งคืนเงินแก่ผู้ถือหุ้นเพียงแต่เท่าที่ไม่ต้องเอาไว้ใช้ในการชำระหนี้ของ บริษัทเท่านั้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นการจงใจปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ชำระบัญชีโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาจำเลยว่า คดีของโจทก์ขาดอายุความแล้วหรือไม่ โดยจำเลยอ้างว่าในคดีเดิมศาลฎีกาให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาของศาลภาษีอากรกลางตั้งแต่ชั้นรับคำฟ้องจนถึงชั้นมีคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลย เป็นผลให้คดีในส่วนของจำเลยถือเสมือนว่าไม่เคยมีการฟ้องร้องกันมาก่อน จึงไม่ต้องด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๗ วรรคสอง นั้น เห็นว่า เดิมโจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลภาษีอากรกลาง ต่อมาศาลฎีกาตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๒๑๑/๒๕๔๐ เห็นว่า คดีในส่วนของจำเลยไม่อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากรกลาง และพิพากษาให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาของศาลภาษีอากรกลางตั้งแต่ชั้นรับคำฟ้องจนถึงชั้นมีคำพิพากษา จึงเป็นกรณีที่ศาลไม่รับคำฟ้องของโจทก์เกี่ยวกับจำเลยเพราะเหตุคดีไม่อยู่ในอำนาจศาล กรณีต้องด้วยมาตรา ๑๙๓/๑๗ วรรคสอง โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องคดีใหม่เพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องหรือเพื่อให้ชำระหนี้ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาดังกล่าวนั้นถึงที่สุดปรากฏว่าคดีดังกล่าวถึงที่สุดวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ โจทก์ฟ้องคดีนี้วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๑ ไม่เกิน ๖๐ วัน จึงไม่ขาดอายุความ ส่วนฎีกาข้ออื่นของจำเลยไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป เป็นฎีกาในข้อที่ไม่เป็นสาระ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์นั้นชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน. นายนพพร โพธิ์รังสิยานนท์ ผู้ช่วยฯ/ร.ท.นิตินาถ บุญมา ย่อ นายไพโรจน์ ไรจน์อภิรักษ์กุล ตรวจ นายวีระวัฒน์ ปรวาจารย์ ผู้ช่วยฯ/ตรวจ

องค์คณะ

ชูชาติ ศรีแสง · ธีระวัฒน์ ภัทรานวัช · สบโชค สุขารมณ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/3199/2545>